

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/158/2023
Identifikačné číslo spisu: 8111221401
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8111221401.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. B. D., narodeného X. U. XXXX, S., X. XXXX/XX a 2/ A. D., narodenej X. B. XXXX, S., X. XXXX/XX, zastúpených advokátom JUDr. Ladislavom Lukáčom, Prešov, Hlavná 17, proti žalovaným 1/ Z. U., narodenému XX. A. XXXX, C., D.E. H. N. XXX, 2/ Š. U., narodenému XX. B. XXXX, Ž. - R., T. S. XXX/XX, 3/ S. U., narodenému XX. A. XXXX, Ž. - R., T. S. XXX/XX a 4/ Z. U., narodenej XX. H. XXXX, Ž. - R., T. S. XXX/XX, všetkým zastúpeným advokátkou JUDr. Jankou Chorvátovou, PhD., Žilina, P. O. Hviezdoslava 68, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13C/167/2011, o dovolaní žalovaných 1/ až 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. mája 2023 sp. zn. 12Co/15/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. mája 2023 sp. zn. 12Co/15/2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 1. decembra 2017 č. k. 13C/167/2011-154 v spojení s opravným uznesením z 22. mája 2019 č. k. 13C/167/2011-204 určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXXX, katastrálne územie S., ako parcela KN-E č. XXXX/X - orná pôda o výmere 5 160 m² (ďalej len „nehnuteľnosť“); vzájomnú žalobu žalovaných zamietol; žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovaným 1/ až 4/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 129 ods. 1, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1 a § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a ustanovením § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“). Vecne dôvodil, že žalobcovia tvrdili, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti pôvodne zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie S., pričom ju do výlučného vlastníctva nadobudol žalobca 1/ kúpnu zmluvou uzatvorenou 1. júla 2005 s predávajúcou Z. Z., rod. K. (zavkladovanou Správou katastra Prešov 20. júla 2005), ktorá ju do vlastníctva nadobudla rozhodnutím Pozemkového úradu Prešov č. j. 1712/92-Buj/263 z 18. novembra 1994 vydaným v reštitučnom konaní. Pôvodný žalovaný 1. apríla 2009

oznámil, že je výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti; pôvodne bol jej podielovým spoluvlastníkom spolu so svojou matkou N. U., každý v podiele 1, a po smrti matky nadobudol do svojho výlučného vlastníctva aj jej spoluvlastnícky podiel na základe osvedčenia o dedičstve zo 14. marca 1996 sp. zn. D 1389/94. V súvislosti s reštitučným rozhodnutím Pozemkového úradu Prešov, na základe ktorého bolo priznané vlastnícke právo právnej predchodkyni žalobcov, poukázal na ustanovenie § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vlastníctvo vzniká (okrem iného) rozhodnutím štátneho orgánu, ktoré má konštitutívne účinky a je originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva, keďže štátny orgán vlastnícke právo konštituuje len na základe vlastnej právomoci neodvodzujúc ho od vlastníckeho práva kohokoľvek iného. V týchto prípadoch preto ani nemožno namietať nedostatok (oprávnenia) prevodu vlastníckeho práva z nevlastníka na vlastníka, nakoľko nejde o prevod, a ten, komu bolo vlastnícke právo priznané, ho neodvodzuje od vlastníckeho práva svojho predchodcu (predchádzajúceho skutočného alebo domnelého vlastníka), ale len z rozhodnutia štátneho orgánu. Poukazujúc na právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) vyslovené v rozsudku z 29. marca 2007 sp. zn. 4Cdo/57/2006, uviedol, že v tomto konaní nie je oprávnený preskúmať obsahovú správnosť rozhodnutia štátneho orgánu, ktorú namietali žalovaní (resp. procesný postup pozemkového úradu), a vo veci je nepochybné, že pozemkový úrad mal právomoc rozhodovať o vlastníctve k nehnuteľnosti. Nad rámec posúdenia právomoci súd v tomto konaní nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia a postupu štátneho orgánu. Ak došlo k nejakému pochybeniu, k náprave slúžili iné právne prostriedky, či už v správnom konaní alebo v správnom súdnictve. Napriek námietkam o prúdele spornej nehnuteľnosti v prospech právnych predchodcov pôvodne jediného žalovaného (právneho predchodcu terajších žalovaných) súd prvej inštancie vychádzal z neskoršieho rozhodnutia Pozemkového úradu Prešov, ktoré je originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva, a keďže toto nebolo neskôr zákonným spôsobom zrušené, má za následok absolútny zánik vlastníctva predchádzajúceho vlastníka a vylučuje ho. Žalovaným (po rozhodnutí pozemkového úradu) nesvedčí žiaden neskorší originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, pretože pri dedení sa vlastnícke právo odvodzuje od vlastníckeho práva právneho predchodcu, ktoré v danom prípade rozhodnutím pozemkového úradu zaniklo, a preto smrť poručiteľa a ani dedičské konanie (aj to len vo vzťahu k 1-ici) nezaložilo vlastníctvo právneho predchodcu žalovaných a mohlo by byť iba domnelým (putatívnym) titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva ich právneho predchodcu vydržaním (k 1-ici). Vydržanie však žalovaní počas konania výslovne netvrdili a vo vzťahu k nemu ani neuviedli všetky podstatné skutočnosti, z ktorých by vyplývalo (a to jednak dobromyseľnosť a najmä reálnu držbu po zákonom ustanovenú dobu). Podľa predložených listín najstaršia nájomná zmluva z tých, ktoré žalovaní v konaní predložili, je z roku 1999 a predchádzajúce faktické uchopenie držby, resp. právne nakladanie alebo akékoľvek faktické ovládanie (užívanie) tejto nehnuteľnosti zo strany žalovaných alebo ich právneho predchodcu (po dobu viac ako 10 rokov pred konaním pri ROEB v roku 2008) tvrdené a ani doložené nebolo. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalobcov v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovaných v poradí druhým rozsudkom z 18. mája 2023 sp. zn. 12Co/15/2023, po tom ako jeho prvý potvrdzujúci rozsudok z 24. septembra 2019 sp. zn. 12Co/76/2019 bol zrušený uznesením dovolacieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 6Cdo/45/2020, podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil, stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným 1/ až 4/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Vo vzťahu k preskúmvaniu správnych aktov mimo správneho súdnictva poukázal aj na uznesenie najvyššieho súdu z 29. apríla 2010 sp. zn. 5Cdo/97/2009, v ktorom zotrúvajúc na záveroch rozhodnutia z 29. marca 2007 sp. zn. 4Cdo/57/2006 dovolací súd vyslovil, že všeobecné súdy nie sú oprávnené skúmať platnosť či zákonnosť správnych aktov mimo rámca správneho súdnictva, ale zásadne len prihliadať na to, či išlo o akty ničotné (nulitné, paakty), teda o akty, ktorých vady sú tak

závažné (čo do zápornej kvality), že sa neuplatní prezumpcia ich správnosti. Žalovaní síce namietali nulitosť vydaného správneho aktu, avšak len s poukazom na nesprávny procesný postup správneho orgánu, preto správne konštatoval súd prvej inštancie, že Pozemkový úrad Prešov mal v čase priznania vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti právnej predchodkyňi žalobcov právomoc rozhodovať o vlastníctve nehnuteľnosti (§ 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb.). Neakceptoval odvolacie námietky, že rozhodnutie správneho orgánu nie je rozhodnutím vymedzeným v § 193 CSP; aj keď súdy nie sú rozhodnutím správneho orgánu viazané, nezakladá to dôvod na neprihliadanie na takéto rozhodnutie. Rozhodnutie správneho orgánu predstavuje právnu skutočnosť, ktorej existenciu nemôže súd poprieť a nemôže ani prehodnotiť vznik, zmenu alebo zánik tých právnych vzťahov, ktoré takéto rozhodnutie spôsobilo. Nulitosť rozhodnutia Pozemkového úradu Prešov v konaní nebola zistená a nesprávnosti rozhodnutia sa žalovaní ani ich právny predchodca v rámci správneho súdnictva nedomáhali. Nestotožnil sa ani s odvolacou námietkou, že dedenie je originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, pretože v prípade dedenia sa vlastnícke právo nadobúdateľa odvodzuje od vlastníckeho práva predchádzajúceho vlastníka. Na strane druhej, vydržanie predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, avšak ako správne konštatoval súd prvej inštancie, žalovaní neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali nepretržitosť trvania (oprávnenej) držby. Pokiaľ išlo o zistenie skutkového stavu veci, poukazujúc na teoretické východiská zdôraznil, že len súd rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, strane priznáva procesný predpis právo navrhnúť vykonanie určitého dôkazu. Súd prvej inštancie svojim postupom žalovaných nevyčlil z realizácie procesného práva navrhovať dôkazy ku splneniu podmienok vydržania, ktoré im procesný predpis priznáva. K odvolacej námietke, že v priebehu konania žalovaní spochybnili platnosť kúpnej zmluvy, odvolací súd uviedol, že popretie skutkových tvrdení protistrany musí byť výslovné, žiaden zo žalovaných však platnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcami a ich právnu predchodkyňou výslovné nepoprel a nenamietal, preto súd prvej inštancie nemal dôvod zaoberať sa jej platnosťou a správne vyhodnotil uvedenú skutočnosť ako nespornú. K odvolacím námietkam, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania neprihliadol na okolnosti hodné osobitného zreteľa, poukázal na to, že v priebehu celého konania na súde prvej inštancie žalovaní netvrdili (ani nepreukázali) existenciu dôvodu hodného osobitného zreteľa a ani nenavrhovali aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Súd prvej inštancie podľa tohto ustanovenia nepostupoval zjavne preto, že pre takýto postup nevidel dôvod, teda nevzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa. Odvolací súd rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalobcov v odvolacom konaní, ktorým však žiadne trovy nevznikli, preto by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti im tento nárok priznávať. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odvolací súd právne odôvodnil ustanovením § 453 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovaných 1/ až 4/ v plnom rozsahu. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa ustanovenia § 257 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ až 4/ (ďalej aj len „dovolatelia“) dovolanie. Dovolanie odôvodnili ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhli napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietali, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, pretože odvolací súd argumentačne vecne nereagoval na zásadné odvolacie námietky. Nižšie súdy jednostranne a nekriticky preferujú vlastníctvo žalobcov, neodpovedajú na otázku, z akého titulu sú žalovaní zbavení vlastníctva nadobudnutého dedením, spôsobom garantovaným Ústavou (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež len „ústava“). Rovnako neuvádzajú, akým konkrétnym prostriedkom sa mohli žalovaní brániť proti rozhodnutiu správneho orgánu, keďže vzhľadom na časové súvislosti žalovaní nedisponovali v rámci správneho súdnictva žiadnym právnym prostriedkom na to, aby mohli zvrátiť rozhodnutie správneho orgánu; na uvedené ani nemali dôvod, keďže naďalej disponujú jednoznačným vlastníckym titulom. Namietali, že všeobecný súd nie je v zmysle ustanovenia § 194 ods. 2 CSP bezvýhradne viazaný rozhodnutím správneho orgánu, osobitne, ak priamo v rozpore s ním je iné rozhodnutie, napríklad súdne rozhodnutie o dedičstve. Odvolací súd nedal žiadnu odpoveď na disproporciu zdôrazňovanú žalovanými, že v čase vydávania pozemku právnej predchodkyňi žalobcov

už sporný pozemok nebol súčasťou vložky 3742 ale od roku 1957 vložky 509. Zatiaľ čo vo vzťahu k rozhodnutiu pozemkového úradu súd prvej inštancie ospravedlňuje všetky jeho jednoznačné nedostatky, titul vlastníckeho práva žalovaných, resp. ich právneho predchodcu, ktorý je nespochybniteľný (dedičské rozhodnutia), úplne prehliada. Nesprávny je záver súdu, že nie je možné uplatňovať vlastnícky nárok proti subjektu, ktorého nárok je odvodzovaný od rozhodnutia správneho orgánu, osobitne ak ide o situáciu, kedy domáhajúci sa subjekt nebol účastníkom konania, v ktorom bolo rozhodnuté o údajnom vlastníctve iných vlastníkov. Rovnako nesprávne je i tvrdenie, že konštitutívne rozhodnutie pozemkového úradu má z hľadiska vlastníckeho práva prednosť pred deklaratórnym rozhodnutím o nadobudnutí dedičstva; dedenie je rovnako originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania dovolateľa namietali neprihliadnutie na dôvody hodné osobitného zreteľa, hoci na ich aplikáciu existoval viac ako solídny základ (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu z 25. júna 2009 sp. zn. 1MCdo/3/2009). Podstatou sporu je konkurencia dvoch vlastníckych titulov ako výsledkov činnosti štátnych orgánov, kde je prezumovaná ich vecná správnosť, pokiaľ teda žalovaní bránili svoje právo na základe rozhodnutia štátneho orgánu, ktorý nebol žiadnym spôsobom spochybnený, jednoznačne ide o dôvod hodný osobitného zreteľa. Dovolateľa namietali aj právne posúdenie veci a ako neriešenú vymedzili právnu otázku, či môže vlastnícke právo nadobudnuté dedením zaniknúť vydaním administratívneho rozhodnutia v konaní, v ktorom nie je účastníkom samotný vlastník z titulu dedenia, prípadne, či pri posudzovaní konkurencie dvoch titulov nadobudnutia vlastníckeho práva, ktorými sú rozhodnutia štátnych orgánov na strane jednej a dedenie ako originárny spôsob nadobudnutia na strane druhej, konajúci súd nemôže prejudiciálne vyhodnotiť, resp. posúdiť vecnú správnosť dotknutých rozhodnutí, ktoré inak vykazujú formálno-právnu perfektnosť.

4. Žalobcovia dovolací návrh nepodali.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že na padnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. Žalovaní vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Žalovaní vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP videli najmä v tom, že odvolací súd nereagoval na ich zásadnú argumentáciu uvedenú v odvolaní.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

14. Rozhodnutia nižších súdov vychádzajú z názoru o preukázaní vlastníckeho práva žalobcami s príhľadnutím na rozhodnutie Pozemkového úradu Prešov, ktoré nie je možné už preskúmať a jeho nulnosť nebola zistená. Rozhodnutie nižších súdov z tohto pohľadu sa javí ako logické, no v danom prípade je potrebné dostatočne sa vysporiadať s argumentáciou žalovaných. Na vlastnícke právo žalobcov podľa nižších súdov nemali vplyv dedičské rozhodnutia, od ktorých odvodzovali vlastnícke právo žalovaní.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia (všeobecného) súdu vyčíta neposkytnutie tzv. „užitočnej odpovede“ a súdom vyslovený názor považuje za predčasný i v prípade absencie hlbšieho rozboru problematiky nastolenej v spore. V okolnostiach daného prípadu to znamená, že odvolací súd musí poskytnúť i žalovaným dostatočnú odpoveď na ich procesnú obranu a bude sa musieť podrobne vysporiadať s rozhodnutím Pozemkového úradu Prešov, na ktoré v rozhodnutí poukazuje, v kontexte dopadu na tvrdené vlastnícke právo žalovaných. Dovolací súd poznamenáva, že v spise založená kópia rozhodnutia Pozemkového úradu Prešov je opatrená pečiatkou právoplatnosti s dátumom, ktorý je na prvý pohľad nesprávny (rozhodnutie je z 18. novembra 1994 a právoplatnosť malo nadobudnúť 10. januára 1994), pričom nie je zrejmé, či je rozhodnutie úplné,

keď posledná strana zrejme nenadväzuje na stranu predposlednú. Bude potrebné reagovať i na tieto nezrovnalosti a súčasne žalovaným poskytnúť odpoveď, ako predmetný stav mali možnosť zvrátiť vo svoj prospech. Nie je dostatočné, ak sa len samo o sebe konštatuje, že nesprávnosti rozhodnutia sa žalovaní ani ich právny predchodca v rámci správneho súdnictva nedomáhali. Je potrebné vysporiadať sa i s tým, či vôbec mali možnosť sa tohto domáhať, keď ako bolo aj konštatované, neboli účastníkmi správneho konania. Ide o závažný nedostatok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

16. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť (bez toho, aby riešil právne otázky).

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.